



Sygn. akt III SK 11/07

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

SSN Andrzej Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa "G

" Spółki

Akcyjnej w G

i H "Ł " Spółki Akcyjnej w Ł

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o ustalenie warunków umowy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 czerwca 2007 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej "G

" Spółki Akcyjnej w G

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 19 lipca 2006 r., sygn. akt VI ACa 95/06,

1. oddała skargę kasacyjną,

2. zasądza od G

Spółki Akcyjnej w G.

na rzecz pozwanego Prezesa

Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie:

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (pozwany) decyzją z dnia 19 lutego 2004 r. orzekł zawarcie umowy o świadczenie usług przesyłowych między G S.A. w G (powodowy Zakład) i H Ł S.A. w Ł (powodowa H).

Powodowy Zakład i powodowa H wnieśli odwołania od powyższej decyzji

Pozwany decyzją z dnia 25 czerwca 2004 r. uwzględnił częściowo odwołania powodów, w pozostałej części przekazując odwołania Sądowi Okręgowemu w Warszawie – Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2005 r. oddalił odwołania.

Sąd uznał za bezzasadny zarzut naruszenia przepisów art. 6a oraz art. 6 ust. 3 a Prawa energetycznego. W ocenie Sądu przepis art. 6a Prawa energetycznego dotyczy jednostronnego prawa przedsiębiorstwa energetycznego do zainstalowania przedpłatowego układu pomiarowo-rozliczeniowego służącego do rozliczeń za dostarczaną energię elektryczną. Przepis art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego. dotyczy zaś jednostronnego prawa przedsiębiorstwa energetycznego do wstrzymania dostaw energii elektrycznej. Sąd uznał, że przepisy te są bezwzględnie obowiązujące i nie mogą być modyfikowane w umowie stron. Stwierdził ponadto, iż pozwany w dostateczny sposób zabezpieczył interesy powodowego Zakładu, wprowadzając w umowie postanowienia dotyczące przedpłat i dekadowego systemu rozliczeń. Sąd nie uznał również za zasadny zarzut naruszenia art. 490 k.c., ponieważ fakt nieuregulowania należności z tytułu wcześniejszych umów nie daje podstaw do domniemanie, że spełnienie świadczenia przez drugą stronę jest wątpliwe. Sąd uznał również, iż art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego nie pozwala powodowi 1 modyfikować zasad wstrzymania dostaw energii, ponieważ ma charakter bezwzględnie obowiązujący.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 19 lipca 2006 r. VIA Ca 95/06 oddalił apelacje powodów

Sąd Apelacyjny zważył, że zgodnie z decyzją pozwanego § 4 ust.6 umowy stanowi, że „Z tytułu zawarcia niniejszej Umowy G nie jest zobowiązane do zapewnienia sprzedaży energii elektrycznej, a wszelka energia elektryczna odebrana przez Klienta nie stanowi własności G”. Powodowa H domaga się wykreślenia przytoczonego postanowienia jako zbędnego. Sąd podzielił stanowisko pozwanego, że kwestionowane postanowienie wyłącza z kręgu podmiotów mogących dostarczać energię H. powodowy Zakład i wobec tego usuwa wątpliwości co do tożsamości dostawcy. Powyższe postanowienie w niczym nie narusza interesów H, ma zaś charakter porządkujący, brak jest zatem podstaw do jego skreślenia.

Następnie Sąd zważył, że zaskarżoną decyzją pozwanego § 6 punkty 1-4 otrzymały następujące brzmienie: „1. Klient został zaliczony do grupy taryfowej A 23 zgodnie z „Taryfą dla energii elektrycznej G S.A. 2. Stawki opłat za usługi przesyłowe oraz zasady ich stosowania określa każdorazowo obowiązująca „Taryfa dla energii elektrycznej G SA zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i opublikowana w Biuletynie tego Urzędu. 3. Rozliczenia Klienta za świadczone usługi przesyłowe odbywają się zgodnie z każdorazowo obowiązującą „Taryfą dla energii elektrycznej G S.A.” W przypadku zmiany „Taryfy dla energii elektrycznej G S.A. każdorazowo będzie stosowana stawka opłat przewidziana w „Taryfie dla energii elektrycznej G S.A. 4. Rozliczenie energii biernej odbywać się będzie oddzielnie dla każdej linii zgodnie z postanowieniami każdorazowo obowiązującej „Taryfy dla energii elektrycznej G S.A.”: (a) indukcyjnej, określonej jako pobór ponad ilość odpowiadającą wartości optymalnego współczynnika $\cos \phi = 0,5$ (b) pojemnościowej, określonej jako ilość kV arh wprowadzonych do sieci G”

Powodowa H kwestionując wyżej przytoczone postanowienie podnosi zarzut naruszenia art. 45a i art. 47 Prawa energetycznego oraz § 2,3,5 i 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 kwietnia 2004r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną, art.537 k.c., art.3,9,10,20 i 23 Dyrektywy 2003 /54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę

96/92/54/WE oraz art.8 Konstytucji RP przez przyjęcie, że określone w umowie maksymalne opłaty taryfowe za przesył energii elektrycznej, wynikające z zatwierdzonej przez pozwanego taryfy G S.A. mają charakter prawny cen sztywnych nie podlegających żadnej negocjacji ani obniżeniu oraz dopuszczenia do subsydiowania skrośnego. Powołując się na to, że opłaty taryfowe mają charakter cen maksymalnych i odbiorca ma prawo negocjowania takich cen powodowa H zmierza do wykazania, że pozwany URE nie był uprawniony do ustalenia w umowie obowiązywania w rozliczeniach stron stawek opłat określonych w taryfie, lecz obowiązany był zgodnie ze stanowiskiem H: ustalić te opłaty według kosztów uzasadnionych ustalonych w tym postępowaniu dla H .

Sąd powołał się na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 marca 2004r. III SK 18 /04, że umowa przesyłowa jest nazwaną umową o świadczenie usług , do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu w zakresie nieuregulowanym Prawem energetycznym i przepisami wykonawczymi. Stawki taryfowe mogą być dla różnych grup odbiorców energii elektrycznej różnicowane, przy czym według art. 45 ust. 4 Prawa energetycznego jedynym dopuszczalnym kryterium ich różnicowania są uzasadnione koszty „spowodowane realizacją świadczenia”. Z art. 45a ust. 3 Prawa energetycznego wynika z kolei, że przesłanką obniżenia stawek opłat- premii, upustu lub bonifikaty- jest także „niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi” Wynika nadto, że wysokość upustu lub bonifikaty może być określona w taryfie oraz w umowie. Skoro stawki taryfowe mogą być obniżone w umowie, należy im przyznać charakter maksymalnych. Znaczy to jednak tylko tyle, że uzgodnienie opłat wyższych niż taryfowe jest prawnie niedopuszczalne i nieskuteczne. Nie oznacza natomiast obowiązku ich obniżenia poniżej wartości taryfowej. Stawki opłat mogą być wprowadzone negocjowane, ale jedynie w granicach „standardów jakościowych obsługi”. „Koszty realizacji świadczenia” oraz „standardy jakościowe obsługi” stanowią dwa usprawiedliwione, niedyskryminujące odbiorców kryteria obniżenia stawek. Różnica między nimi jest taka, że pierwsze różnicują stawki taryfowe, drugie zaś je także indywidualizują. W takich też i tylko w takich granicach, strony korzystają ze swobody kontraktowania co do ustalenia wysokości opłat. Wynagrodzenie / opłata przesyłowa / jest przedmiotowo istotnym elementem treści

mowy przesyłowej. Jeżeli strony go nie uzgodnią to w okolicznościach uzasadniających obowiązek zawarcia umowy tego rodzaju, ustala je Prezes URE, który nie ma jednak kompetencji do zastosowania stawek innych niż taryfowe, co wprost wynika z art.735 § 2 k.c. Sąd podzielając powyższe stanowisko i stwierdził, że kwestionowanie przez H postanowień § 6 umowy jest nieuzasadnione.

Kolejnym kwestionowanym postanowieniem umownym jest § 9 w brzmieniu: „1. Przez cały okres obowiązywania Umowy, klient będzie wpłacał zaliczki na usługi przesyłowe w wysokości wynikającej z mocy zamówionej na dany miesiąc zgodnie z § 3 umowy oraz ilości energii elektrycznej, która ma być przesłana, przewidywanej na podstawie wielkości zamówionej. Wielkość energii elektrycznej przyjmowana do ustalenia opłaty zmiennej za usługi przesyłowe będzie określana jako iloczyn zamówionej mocy, liczby dni w danym okresie, o którym mowa w ust.2 poniżej, przemnożonych przez 24. Ustalone w powyższy sposób wielkości przemnożone przez stawki opłat i ceny z taryfy G będą określały wielkości zaliczki wynikające z opłaty zmiennej na dany okres rozliczeniowy. Wielkość opłaty stałej za usługi przesyłowe będzie określona dla danej dekady jako 1/3 iloczynu zamówionej mocy i stawki opłaty stałej z taryfy G. 2.Zaliczki będą uiszczane w następujących terminach: do 28-go dnia poprzedniego miesiąca - za okres 1-10 dnia danego miesiąca; do 8-go dnia danego miesiąca - za okres 11-20 dnia danego miesiąca; do 18-go dnia danego miesiąca - za okres od 21-go do ostatniego dnia danego miesiąca; 3. Brak uzyskania zaliczki w formie uznania rachunku bankowego G do dnia wskazanego w ust.2 spowoduje wstrzymanie świadczenia usług przesyłowych zgodnie z zasadami określonymi w art. 6 ust. 3a ustawy Prawo energetyczne. Jeżeli dzień uiszczenia zaliczki wypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin ten przypada na następny dzień roboczy następujący po dniu wymienionym w ust. 2. 4. Faktury za świadczone usługi przesyłowe uregulowane będą wyłącznie przelewem na konto G wskazane w wystawionej fakturze oraz zgodnie z danymi zawartymi w niniejszej Umowie. 5. Faktury, o których mowa w ust. 1 i 2 powyżej będą dostarczone do Klienta nie później niż na 3 dni przed terminem płatności. 6.Na koniec każdego miesiąca G dokona odczytu układu pomiarowo -rozliczeniowego i na podstawie tego odczytu wystawi fakturę rozliczeniową opiewającą na rzeczywiście wykonane usługi przesyłowe za dany

miesiąc, płatną do 10 dnia następnego miesiąca. Faktura zostanie dostarczona do Klienta nie później niż na 3 dni przed terminem płatności. 7. Od nieziszczonych w terminie płatności będą naliczane odsetki ustawowe. 8. G wystawi faktury VAT, o których mowa w § 9 niniejszej umowy bez podpisu, na podstawie § 38 ust.9 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 grudnia 1997 r. (Dz. U. Nr 156.poz. 1024). 9. Klient upoważnia G do wystawiania faktur VAT bez podpisu."

Zdaniem apelującej H, wyżej wskazane postanowienie jest klauzulą uciążliwą, nieuwzględniającą przepisów art.6 pkt. 3a oraz art. 6a Prawa energetycznego, nieuwzględniającą tego, że brak uznania rachunku może wynikać z winy banku przedsiębiorstwa energetycznego. Według H skarżone postanowienie powinno być wykreślone z umowy. Natomiast powodowy Zakład zarzuca, że wskazane postanowienie narusza art. 6a oraz art. 6ust. 3a Prawa energetycznego i art. 490 k.c. Zakład domaga się zastrzeżenia w umowie uprawnienia do niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych w braku uzyskania zaliczki ewentualnie nadania postanowieniu § 9 ust. 2 następującego brzmienia: „Zaliczki będą uiszczane: za okres 1-10 danego miesiąca - do 10-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres 11-20danego miesiąca -do 10 dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres od 21 do końca danego miesiąca — do 20-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc".

W ocenie Sądu, zarzuty skarżących nie zasługują na uwzględnienie.

Jak wskazał pozwany w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, przedmiotowa umowa nie jest pierwszą, co do której strony nie mogą dojść do porozumienia; strony zgłaszają względem siebie roszczenia finansowe wywodzone z wcześniej zawartych umów; „istnieją też pewne roszczenia wymagalne zgodnie z zatwierdzonym przez Sąd Rejonowy w K Wydział Gospodarczy postępowaniem układowym". Zdaniem pozwanego, strony nie mają do siebie wzajemnego zaufania i postępują wobec siebie z zachowaniem najwyższej ostrożności, a o ograniczonej wiarygodności H i jej trudnej sytuacji finansowej świadczy fakt, że H musiała wdrożyć postępowanie układowe. W odwołaniu od decyzji H przyznała, że „w wyniku prawomocnie zawartego przez H „Ł " S. A. ze swoimi wierzycielami układu przed Sądem Rejonowym w K za sygn. akt X Ukł 149/02/9 G S.A. posiada wobec H „Ł " niesporne

wierzytelności w łącznej kwocie 1.330.420.35zł (z tytułu usługi przesyłowej za grudzień 2002 r." oblig z prawa układowego), których termin wymagalności przypada na następne pięć lat (roszczenia niewymagalne w chwili obecnej -wbrew temu co przyjął w uzasadnieniu pozwany).

Sąd stwierdził, że w świetle powyższego H jest dłużnikiem Zakładu oraz dopuściła się opóźnienia w zapłacie tych długów, a tego ustalenia nie zmienia okoliczność, że dług nie jest obecnie wymagalny. Ponadto - jak stwierdził Sąd I instancji oraz jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z 9 marca 2004r. III SK 18 / 04 - bezpośrednią przyczyną konfliktu między stronami na tle właściwego wykonania umowy z lipca 2001 r. była odmowa zapłaty przez H za dostarczoną energię z uwagi na - zdaniem H - zbyt wygórowane opłaty taryfowe. Również w sporze niniejszym - jak wynika z powyższych motywów- H kwestionuje stosowanie w rozliczeniach opłat taryfowych.

Apelacja H nie podważa skutecznie powyższych ustaleń. W tym stanie rzeczy Sąd I instancji przyjął trafnie, że racjonalny przedsiębiorca działający na rynku konkurencyjnym nie zawarłby w takiej sytuacji kolejnej umowy bez dodatkowych gwarancji zabezpieczających wykonanie świadczenia wzajemnego w przyszłości. Zaliczki są odpowiednim do tego środkiem, a dekadowy system ich uiszczania za pośrednictwem banku jest w pełni uzasadniony okolicznościami sprawy i nie narusza przepisu art. 488 § 1 k.c.

Przyjęcie rozliczeń za pośrednictwem rachunku bankowego znajduje uzasadnienie w przepisie art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101 poz.1178 ze zm. - obecnie art.22 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej - Dz. U. Nr 173 poz. 1807 ze zm.). H bowiem nie wykazała, aby wysokość należności uzasadniała odstępstwo od tego trybu rozliczeń. Wbrew również zarzutom apelacji Zakładu, prawidłowe jest uregulowanie, że brak zaliczki w terminie określonym w umowie uprawnia Zakład do wstrzymania świadczenia usług przesyłowych zgodnie z zasadami określonymi w art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego. Nowelizacja Prawa energetycznego wprowadziła w art. 6 ust. 3a, który to przepis określa w jakiej sytuacji przedsiębiorstwo energetyczne, zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła może wstrzymać

dostawy w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za paliwo. Przepis ten został wprowadzony w interesie odbiorcy, bowiem uniemożliwia on zastosowanie umownych, mniej korzystnych dla odbiorcy, zasad wstrzymania dostaw oraz jako *lex specialis* wyłącza zastosowanie ogólnych zasad przewidzianych w Kodeksie cywilnym.

Wobec powyższego nie może być uwzględnione żądanie Zakładu wprowadzenia do umowy stypulacji uprawniającej Zakład do niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych w razie brak uzyskania zaliczki w terminie. Uprawnienia do niezwłocznego wstrzymania świadczenia nie można — wbrew stanowisku Zakładu — wywieść z przepisu art. 6a Prawa energetycznego. Przepisy te dają uprawnienie przedsiębiorstwu energetycznemu do zainstalowania przedpłatowych układów pomiarowo- rozliczeniowych. Korzystanie przez odbiorcę z przedpłatowego układu pomiarowo- rozliczeniowego powoduje, iż zmuszony jest on do uiszczenia należności przed otrzymaniem energii elektrycznej. Taki skutek zainstalowania wskazanego układu nie daje jednak podstawy do przyjęcia, że dopuszczalne jest zastrzeżenie uprawnienia Zakładu do wstrzymania świadczenia z naruszeniem art.6 ust. 3a Prawa energetycznego.

Zakład wnosi w apelacji, aby w razie nieuwzględnienia żądania zmiany treści § 9 ust. 3 co do wstrzymania świadczenia nadać ust. 2 § 9 brzmienie, w świetle którego terminy zapłaty zaliczek byłyby ustalone na 10-go i 20-go dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym usługa przesyłu byłaby świadczona. Jednakże miesięczne wyprzedzenie płatności w stosunku do czasu spełnienia świadczenia niepieniężnego stanowi nadmierną uciążliwość dla odbiorcy.

Powodowy Zakład wnosi także o zmianę § 12 ust. 6 (ust.4 po zmianie dokonanej decyzją z dnia 25 marca 2004 r.) w części dotyczącej uprawnienia do wstrzymania świadczenia usług przesyłowych. Zgodnie z brzmieniem tego postanowienia ukształtowanym zaskarżoną decyzją, Zakład jest uprawniony do wstrzymania świadczenia usług przesyłowych z zachowaniem trybu i terminów ustawowych w przypadkach określonych w tym postanowieniu między innymi w przypadku opóźnienia w zapłacie należności. Żądając wprowadzenia zastrzeżenia o prawie Zakładu do niezwłocznego wstrzymania świadczenia powód powołuje się na nienależyte wykonywanie zobowiązań w zakresie zapłaty przez H oraz że

spełnienie świadczeń przez H jest wątpliwe oraz na naruszenie przepisów art. 6 ust.3a i art. 6a Prawa energetycznego. Żądanie Zakładu dotyczące postanowienia § 12 ust.6 /ust.4/ umowy nie może być zatem uwzględnione z przyczyn wskazanych wyżej w odniesieniu do postanowienia § 9 ust.3, jak już wskazano uchybienie terminom płatności uprawnia przedsiębiorstwo energetyczne do wstrzymania świadczenia usług przesyłowych lecz na warunkach określonych w art.6a Prawa energetycznego.

H kwestionuje postanowienie § 12 ust.6 lit.a, domagając się skreślenia tego postanowienia w związku z postanowieniem § 9 dotyczącym zaliczek. Jednakże wobec uznania, że wprowadzenie systemu zaliczek jest zasadne, nie ma podstaw do uwzględnienia żądania H wykreślenia § 12 ust. 6 lit.a umowy.

Kwestionując zapis § 10 ust. 11 umowy H zarzuca, że krótkotrwałe przerwy negatywnie wpływają na żywotność urządzeń energetycznych, a odpowiedzialność Zakładu za takie przerwy została wyłączona. Postanowienie §10 ust. 11 umowy otrzymało brzmienie: „Na skutek działania siły wyższej, automatyki sieciowej, niezbędnych przełączeń przy zmianie konfiguracji sieci lub z przyczyn niezależnych od G, mogą pojawić się krótkotrwałe przerwy w dostawie energii elektrycznej oraz wahnięcia napięcia o czasie do 1 min, za które G nie ponosi odpowiedzialności”. Jak wynika zatem z treści przytoczonego postanowienia nie narusza ono przepisu art.471 k.c. Zgodnie z brzmieniem § 13 integralną częścią umowy jest aktualnie obowiązująca „Taryfa dla energii elektrycznej G S.A.” oraz Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Rozdzielczej G S.A. H zarzuca, że nie ma wpływu na zmiany wprowadzone w tej instrukcji.

Jednakże zgodnie z przepisami wykonawczymi do Prawa energetycznego /rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 25 września 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców - Dz. U. Nr 85.poz.957, rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 grudnia 2004r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci — Dz. U. 05.2.6 - § 29 ust. 1 / ruch sieciowy i eksploatacja sieci powinny odbywać się

zgodnie z instrukcją opracowaną i udostępnianą przez właściwego operatora. W świetle powyższego operator jest uprawniony do jednostronnego opracowania instrukcji, a strona przeciwna może żądać jej udostępnienia. Powyższe nie zmienia stanu rzeczy, że strony obowiązane są do stosowania tej instrukcji.

Obie strony zarzuciły naruszenie przez Sąd I instancji przepisów postępowania przez nieuwzględnienie ich wniosków dowodowych. Zakład zarzucił oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność możliwości technicznych oraz kosztów zainstalowania w H przedpłatowego układu pomiarowo- rozliczeniowego. H zarzuciła pominięcie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do zweryfikowania zaproponowanych przez H stawek opłat, uniemożliwienie H wykazania stosowania przez Zakład subsydiowania skrośnego, pominięcie wniosków zmierzających do wykazania, że Zakład ustalał w latach 2002-2005 w umowach z innymi podmiotami z grupy A23 ceny usługi przesyłowej stosując niższe stawki niż opłata taryfowa.

Powodowy Zakład zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w całości skargą kasacyjną, w której zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 6a Prawa energetycznego polegającego na pozbawieniu powodowego Zakładu prawa do zastosowania wobec powodowej H mechanizmu rozliczeń tożsamego z przedpłatowym układem rozliczeniowym, o którym mowa w tym przepisie oraz art. 490 k.c. w związku z art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego polegające na pozbawieniu powodowego Zakładu prawa do należytego zabezpieczenia swoich interesów w sytuacji, gdy spełnienie świadczenia przez powodową H jest wątpliwe ze względu na jego stan majątkowy zarówno przez odmowę zastosowania przedpłat na rachunek bankowy jak również przed odmowę ustalenia takiego terminu do zapłaty za świadczenie usługi dystrybucyjnej, który przy zachowaniu terminów określonych w art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego pozwalałby na wstrzymanie świadczenia usługi dystrybucyjnej przed dniem rozpoczęcia tej usługi w razie braku płatności. Wskazując na powyższe podstawy wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw.

2. Nie jest trafny zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 490 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli jedna ze stron obowiązana jest spełnić świadczenie wzajemne wcześniej, a spełnienie świadczenia przez drugą stronę jest wątpliwe ze względu na jej stan majątkowy, strona zobowiązana do wcześniejszego świadczenia może powstrzymać się z jego spełnieniem, dopóki druga strona nie zaofiaruje świadczenia wzajemnego lub nie da zabezpieczenia. Przepis ten – z uwagi na jednoznaczną treść i cel przepisu art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego – nie ma w niniejszej sprawie zastosowania. Zgodnie bowiem z przepisem art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii „mogą wstrzymać dostarczanieenergii elektrycznej..., gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobrane paliwo gazowe, energię elektryczną lub ciepło albo świadczone usługi co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności”. Z kolei według przepisu art. 3 pkt. 13 Prawa energetycznego odbiorcą jest każdy, kto otrzymuje lub pobiera paliwa lub energię na podstawie umowy z przedsiębiorstwem energetycznym, a zatem przepis art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego ma więc zastosowanie zarówno do małych, jak i dużych odbiorców.

3. Treść art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego jest jednoznaczna. Sądy obu instancji prawidłowo uznały, iż jest to przepis bezwzględnie obowiązujący i wyłączający możliwość wstrzymania dostaw energii na innych zasadach, niż w nim określone. Nieuprawnione jest również powoływanie się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2004 r. III SK 18/04, który został wydany w odniesieniu do innego stanu prawnego. Przepis art. 6 ust. 3a wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2003 r., a Sąd Najwyższy rozpoznawał w tej sprawie odwołanie od decyzji Prezesa URE z 2002 r.)

4. Nie jest trafny zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisu art. 6a Prawa energetycznego. Zgodnie z art. 6a ust. 1 i 2 przedsiębiorstwo energetyczne

może zainstalować przedpłatowy układ pomiarowo-rozliczeniowy służący do rozliczeń za dostarczaną energię elektryczną w ściśle określonych w tym przepisie sytuacjach i na własny koszt. Z treści tego przepisu wynika jednoznacznie, iż pod pojęciem przedpłatowego układu pomiarowo-rozliczeniowego należy rozumieć urządzenie mechaniczne, które wymaga fizycznego zainstalowania (jak trafnie wskazano w odpowiedzi pozwanego Prezesa URE na skargę kasacyjną). Z uwagi na wyjątkowy charakter unormowania wprowadzonego do Prawa energetycznego na mocy art. 6a, przepisu tego nie można interpretować w sposób rozszerzający, sugerowany w skardze kasacyjnej powodowego Zakładu, jako stanowiącego podstawę prawną dla „zastosowania rozwiązania działającego identycznie jak przedpłatowy układ pomiarowo-rozliczeniowy, a mianowicie umownego systemu rozliczeń, polegającego na wnoszeniu przez odbiorcę opłat na poczet świadczenia niepieniężnego ze strony przedsiębiorstwa energetycznego przed rozpoczęciem świadczenia usług przesyłowych (dystrybucyjnych)”. Niniejszą wykładnię przepisu art. 6a ust. 1 Prawa energetycznego wspiera między innymi jednoznaczna treść przepisu ust. 2 tego przepisu, który stanowi, że koszty zainstalowania układu pomiarowo-rozliczeniowego, o którym mowa w ust. 1, ponosi przedsiębiorstwo energetyczne.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.



Za zgodność z oryginałem
Kierownik Sekretariatu Wydziału